

**PENTRU UN DECENIU
DE LIBERALISM,
PROSPERITATE ȘI
STAT DE DREPT**

Klaus Johannis

CUPRINS

1. Preambul: Nevoia unei viziuni pentru următorii zece ani	3
2. Construcția dreptei unite	5
2.1 Fuziunea cu Partidul Democrat Liberal	5
2.2. Valorile dreptei integratoare	7
Libertate, drepturi și libertăți civile, o viziune centrată pe individ	8
Proprietate privată, liberă inițiativă, concurență	9
Descentralizare/subsidiaritate	10
Integritate, ordine, tradiție	12
Națiune civică	12
2.3 Partidul Popular European – o opțiune prin care putem servi mai bine interesele României	13
3. Proiectul dreptei pentru România	14
3.1 Un alt mod de exercitare a funcției prezidențiale	14
Un președinte echidistant, mediator și garant al funcționării eficiente a instituțiilor statului	15
Un președinte model de comportament public. Redescoperirea sentimentului de mândrie națională	16
Susținerea statului de drept ne diferențiază de stânga politică	17
Un președinte garant al marilor orientări de politică externă și de securitate	19
3.2 Guvernarea de dreapta - Economia liberală. Prin noi înșine	25
Modernizarea României “prin noi înșine”	26
Liberalismul economic: principii fundamentale	27
Obiective principale ale construcției economiei liberale	28
Statul liberal - statul subordonat cetățenilor, nu cetățenii subordonați statului	29
Pilonii modelului liberal de dezvoltare	30
Competitivitate fiscală: stimulăm investițiile și munca	30
Predictibilitate și disciplină financiară: reguli bune, pe termen lung	32
Eliminarea barierelor în dezvoltarea unei piețe de capital puternice	32
Calitatea instituțională a mediului de afaceri	33

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Preambul: Nevoia unei viziuni pentru următorii zece ani

Congresul extraordinar din 27-28 iunie 2014 reprezintă un moment de bilanț, de încheiere a unei etape din evoluția PNL, dar și a unei etape din istoria postcomunistă a României și de început a alteia. Așadar, acest congres are mai multe mize. Prima dintre ele este aceea a legitimării prin vot a conducerii Partidului Național Liberal. A doua este aceea a deciziei în legătură cu direcțiile strategice fundamentale ale PNL care privesc unificarea dreptei și aderarea la Partidul Popular European. Iar a treia este miza începerii pregătirii partidului din punct de vedere organizatoric pentru alegerile prezidențiale.

Dorim ca, în urma acestui congres, să existe o direcție strategică limpede, incluzând aici clarificarea setului de idei și principii cu care PNL merge în procesul de unificare a dreptei și o echipă coagulată.

Obiectivul nostru major pe termen lung este să dăm României un deceniu liberal, care va fi, pentru România, o perioadă de consolidare a statului de drept și de prosperitate economică și va duce țara noastră la nivelul statelor europene. În vederea atingerii acestui obiectiv, avem de îndeplinit două obiective de etapă: câștigarea alegerilor prezidențiale și revenirea la guvernare, ca principală forță politică.

Dincolo de a aduce doar o schimbare de putere la nivelul instituției prezidențiale, anul 2014 poate însemna reșezarea scenei politice, pornind de la principii și ideologii și de la construcții capabile nu doar să câștige alegeri, ci și să performeze la guvernare. Contextul politic al ultimilor ani a fost caracterizat de o polarizare a scenei politice care nu a reflectat opțiuni ideologice, ci a fost una puternic personalizată. Deși, teoretic, s-a vorbit despre stânga și dreapta, în realitate, în România ultimilor ani, confruntarea și competiția nu s-au purtat între cele două ideologii și viziunile pe care ele le oferă pentru economia și societatea românească.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Ultimii ani au reprezentat o fractură a scenei politice, dar și a societății, o radicalizare a competiției și a discursului politic, care, la rândul lor, au condus la degradarea accentuată a încrederii în soluțiile clasei politice, la autonomizarea tot mai mare a politicului în raport cu societatea și, mai ales, la incapacitatea de a genera consens în jurul unor teme fundamentale. Odată cu alegerile prezidențiale din acest an, există toate premisele pentru o reorganizare a vieții politice și pentru o repornire pe alte fundamente și cu alte obiective.

Partidul Național Liberal propune astăzi o viziune pentru următoarele două cicluri prezidențiale și de guvernare, cu alte cuvinte, o viziune pentru 10 ani.

Un proiect politic al PNL pentru următorii 10 ani are ca obiectiv final, central și important transformarea României din ceea ce este acum într-o țară prosperă și puternică, o țară egală cu statele dezvoltate din Uniunea Europeană - o Românie normală care funcționează și se dezvoltă predictibil, având o țintă clară și precisă și care traversează perioada 2014-2024 după un parcurs bine conturat, pe un traseu cunoscut. Acest document arată românilor cum vedem noi construcția țării noastre pentru următorul deceniu: cum vedem președintele liberal, cum vedem guvernul liberal, cum vedem interacțiunea dintre președinte și celelalte instituții, astfel încât, împreună, să determine o dezvoltare armonioasă și sănătoasă a statului.

Acest document încearcă să prezinte pașii de urmat pentru atingerea obiectivului principal, precum și o viziune integratoare pentru un proiect politic, un program de guvernare și programul candidatului pentru Președinție, pentru că absența viziunii înseamnă o Românie anormală, în care improvizația și diletantismul își găsesc loc cu ușurință.

Viziunea pe care o asum se întinde pe durata unui deceniu - 10 ani în care președintele, care va fi propus de PNL, va avea un rol decisiv, 10 ani în care PNL guvernează în două mandate consecutive și reușește să pună în practică viziunea liberală asupra guvernării, a modului în care se poate dezvolta sustenabil și rapid economia românească.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

2. Construcția dreptei unite

2014 este primul an după aproape un sfert de secol când există contextul, premisele și voința reală de a așeza scena politică românească pe aliniamente ideologice și de a avea o competiție autentică între stânga și dreapta. După căderea comunismului, polarizarea scenei politice din România s-a realizat fie în jurul unor teme, fie al unor persoane, fie pe falia putere – opoziție, cu alte cuvinte, pe criterii conjuncturale și nu pe fundamente ideologice autentice. Alianțele transideologice au fost soluția politică adoptată în mai multe rânduri în zona opoziției în competiția cu partidul aflat la putere, alianțe care au reușit în obiectivul câștigării alegerilor, dar nu au performat în exercițiul guvernării, ori s-au încheiat înainte de a-și fi dus la bun sfârșit mandatul. Această tendință a fost accentuată periculos în ultimii ani de regimul Băsescu, care a generat o scenă politică, dar și o societate fracturată artificial.

2.1 Fuziunea cu Partidul Democrat Liberal

Dacă avem voința, determinarea și realismul necesar, 2014 poate reprezenta închiderea ireversibilă a acestui capitol istoric și intrarea într-o nouă etapă în politica românească. În 2014, noi considerăm că atât formulele transideologice, cât și alianțele preelectorale în sine și-au epuizat resursele de credibilitate și, mai ales, capacitatea de a furniza societății românești răspunsurile și perspectivele de care are nevoie.

Din acest motiv, susținem varianta fuziunii cu Partidul Democrat Liberal. Unificarea PNL cu PDL înseamnă transformarea formațiunii politice a dreptei în partidul determinant al guvernării, partid în jurul căruia se vor construi majorități, în jurul căruia vor gravita alte formațiuni politice și nu invers. Vom reuși, astfel, să schimbăm radical toată scena noastră politică. PNL va deveni, astfel, busola politicii românești.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Sunt, astăzi, mai multe lucruri care ne apropie decât cele ce ne despart. Unificarea dreptei în 2014 nu înseamnă nici construcție artificială, nici soluție conjuncturală, ci asumarea unui proiect politic major în jurul unor obiective comune și al unor principii fundamentale care depășesc persoane sau momente electorale punctuale.

Va fi o sumă de aspecte de armonizat, de la chestiuni organizatorice și instituționale, până la unele care țin de relațiile umane în interiorul unui partid și care sunt mai de durată. Dar cel mai important este primul pas, adică adoptarea deciziei politice privind fuziunea, care înseamnă intrarea pe un drum ireversibil. Atât PNL, cât și PDL au experiența și maturitatea de a trece peste preferințe personale și orgolii atunci când vine vorba de un obiectiv politic major: cum reconstruim dreapta și cum dăm României o direcție pe termen lung.

PNL a enunțat ideea dreptei integratoare încă din 2010, constituită în jurul valorilor și principiilor liberale. Avem convingerea că, în România anului 2014, unificarea dreptei se poate face și trebuie să se facă în jurul valorilor liberale, avându-le ca reper fundamental.

Ca mare partid al dreptei, PNL se opune fundamental stângii. În actualul context politic pe termen scurt, este exclusă o colaborare cu Partidul Social Democrat. Guvernele pe care dorim să le formăm în jurul Partidului Național Liberal nu au în vedere o coaliție cu Partidul Social Democrat.

Nu ne opunem doar ideologic stângii, ci și oricărei forme de autoritarism și derapaj democratic, oricăror forțe, indiferent de orientare doctrinară, care încearcă să acapareze instituțiile statului, resursele publice și să le aservească propriei clientele de partid sau să le folosească în scopuri electorale.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Vrem ca 2014 să fie ultimul an din istoria României în care pericolul revenirii la partidul-stat să fie prezent. Vrem ca 2014 să fie ultimul an în care, în loc să vorbim despre un președinte arbitru sau mediator, vorbim despre unul "jucător", înțelegând prin aceasta depășirea atribuțiilor constituționale, concentrarea puterii în mâna unei persoane, implicarea în viața politică de partid. Din toate aceste puncte de vedere, PNL se delimitează fundamental la nivelul anului 2014 atât de stânga, cât și de ceea ce a însemnat regimul Băsescu.

2.2 Valorile dreptei integratoare

O identitate construită și păstrată timp de aproape 140 de ani, dincolo de orice circumstanțe istorice, de dictatura comunistă, de perioada de început a tranziției, de tentațiile compromisului politic și de alianțe sau opțiuni conjuncturale, nu are cum să dispară și cum să se piardă. „Pierderea identității PNL” nu a fost de-a lungul timpului nimic mai mult decât o temă de denigrare din partea adversarilor sau una folosită deliberat pentru a atinge o sensibilitate firească a membrilor PNL. Dar ipoteza ei nu a fost niciodată una reală. PNL nu și-a pierdut identitatea nici atunci când a parcurs un proces de sciziuni succesive și apoi de reunificări, nici în interiorul Convenției Democratice, nici al Alianței DA, nici al Uniunii Social Liberale, nici când s-a aflat în opoziție, nici când s-a aflat la guvernare, nici când a avut un scor sub pragul electoral și nici atunci când a obținut 6% sau 18%.

Identitatea PNL nu s-a aflat niciodată sub semnul întrebării și nimeni nu a plasat-o în mod real sub semnul întrebării. PNL este, de fapt, partidul cu cea mai solidă, constantă și bine definită identitate din întreg spectrul politic românesc.

PNL este astăzi asociat cu apărarea valorilor democratice, cu drepturile și libertățile individului, cu proprietatea, cu cota unică și principiul relaxării fiscale. Liberalismul nu are nevoie să fie salvat sau apărat azi pentru că este suficient de puternic. Sunt suficient de mulți

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

oameni în această țară care cred, simt și aleg să fie liberali, cu sau fără apartenență la un partid politic. Marele merit al PNL în ultimii 25 de ani este de a fi produs această realitate, de a fi transformat o societate, de a fi avut curajul să vorbească despre valori și principii liberale în pofida lipsei de acord și de a fi convins cetățenii din această țară să și le asume deschis. Din acest punct de vedere, PNL a îndeplinit o misiune istorică, pe care, acum, are datoria de a o continua la un nou nivel.

În 2010, PNL și-a asumat obiectivul transformării în marele partid al dreptei românești și a vorbit pentru prima dată despre filosofia politică a unei drepte integratoare, ca acces la creșterea PNL și ca răspuns la realități politice și sociale.

Un partid mare este cel care reușește să înglobeze în interiorul său un pluralism de idei, păstrându-și, în același timp, coerența doctrinară și direcțiile ideologice fundamentale. Construcția dreptei integratoare de care am vorbit în 2010 a presupus includerea, alături de principiile și valorile liberalismului clasic, a unor elemente din zona creștin-democrată (în special în ceea ce privește spiritul comunitar), a unor valori ale conservatorismului tradițional (ordine, tradiție, autoritate) sau a temelor care vizau rolul statului și nevoia unor sisteme publice corecte și performante.

Dreapta integratoare nu înseamnă, așadar, renunțarea la valorile liberale, ci reconstrucția în jurul acestora.

Libertate, drepturi și libertăți civile, o viziune centrată pe individ

În centrul preocupărilor noastre rămâne individul, cetățeanul, cu libertățile sale. Această abordare nu este una de tip egocentrist, ci dimpotrivă, una inclusivă, care vine din respectul pentru fiecare membru al societății și din înțelegerea faptului că o societate în ansamblu nu este o masă amorfă, ci este alcătuită din indivizi, cu probleme, nevoi și drepturi, iar progresul ei vine odată cu progresul fiecăruia dintre aceștia.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

La nivelul anului 2014, pledoaria pentru respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului îmbracă alte forme decât în anii '90, la începutul tranziției, când pluralismul opiniilor, libertatea de asociere sau de exprimare reprezentau în sine noutăți într-un spațiu public recent ieșit dintr-un regim dictatorial. Îmbracă forme mai complexe și mai subtile, pentru că și presiunile asupra libertăților fundamentale sunt de altă natură. Astăzi, acestea nu se află sub o amenințare directă și vizibilă, ci sunt supuse unor constrângeri generate de contextul economic și social, dar și de o serie de alți factori. Deteriorarea sentimentului de libertate vine din alte zone, dintr-o relație deformată a cetățeanului cu statul, din corupție, in Justiție, manipulare, birocrăție sau din lipsa egalității de șanse.

Datoria Partidului Național Liberal este să își continue misiunea de a apăra drepturile și libertățile individului în acest nou context și prin prisma acestor noi provocări.

Proprietate privată, liberă inițiativă, concurență

PNL a fost primul partid care, după căderea comunismului, a avut curajul să vorbească despre proprietate privată și garantarea ei, despre rolul mediului privat în economie, despre stimularea inițiativei și despre prosperitate. Astăzi, chiar și stânga recunoaște că dezvoltarea economică nu este posibilă fără un mediu privat puternic și competitiv. Dar ceea ce nu poate face stânga - pentru că nu are în bagajul său ideologic și nu poate face actuala putere - pentru că nu are voința și competența - este să renunțe la supremația statului în raport cu mediul privat și contribuabilul. Ca și atunci când vorbim despre drepturi și libertăți, dominația statului nu se manifestă la fel ca în trecut, nu neapărat prin reglementare și intervenție directă, cât prin birocrăție, impredictibilitate și inechitate.

Percepția generalizată este aceea că un contribuabil – cetățean sau firmă privată – nu poate avea niciodată întâietate în fața statului. Uneori, statul doar ia, fără să dea nimic în schimb, însă, cel mai adesea, statul distribuie resursele clientelar. Obligațiile statului privesc mai degrabă propria clientelă politică decât prioritățile cetățeanului. Pe acest fond, așa-

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

zise măsuri de relaxare fiscală sau de încurajare a inițiativei nu produc efecte reale, ci doar întrețin aparențe. Aici intervine rolul Partidului Național Liberal și al dreptei. Dacă vrem să generăm prosperitate economică, va trebui mai întâi să schimbăm radical acest climat.

Descentralizare/subsidiaritate

Aducerea deciziei cât mai aproape de cetățean riscă să ajungă mai degrabă o definiție sau un slogan care "sună bine". Angajamentul nostru este ca ea să fie o realitate practică. Descentralizarea nu înseamnă mutarea puterii din mâna unor persoane de la centru în mâna unor persoane în teritoriu, disputarea controlului asupra resurselor și instituțiilor și nici nu este un instrument cu potențial electoral.

Descentralizarea nu înseamnă mai multă putere la baronii locali pentru ca, astfel, să poată controla mai bine voturile, ci un proces care pornește de la nevoile și prioritățile comunităților locale și de la principiul că acestea sunt mai îndreptățite să decidă ele, prin reprezentanții lor, cum se administrează și cum răspund acestor nevoi. Vorbim, așadar, despre participare, responsabilitate și eficiență.

Reforma administrației publice este un obiectiv clamat de toate partidele politice în toate campaniile electorale, dar niciodată realizat. De ce? Pentru că o veritabilă reformă a administrației publice ar însemna „deparazitarea” ei de clientelismul politic și eliminarea unor surse de finanțare obscure pentru formațiunile politice. O veritabilă reformă a administrației publice ar însemna, în același timp, reorganizarea relațiilor dintre guvernarea centrală și administrațiile locale pe criterii reale și corecte, care să depășească arbitrarul alocărilor preferențiale de fonduri.

Putem spune astăzi că procesul de descentralizare administrativă a eșuat. El a eșuat pentru că, în opinia Partidului Social Democrat, nu așezarea administrației pe criterii de performanță este prioritară, ci redistribuirea resurselor în funcție de interesele locale ale unor „baroni”. De fapt, dacă urmărim dezbaterea publică, ideea fundamentală nu a fost cum funcționează administrația, ci cum se pot tăia felii din ea și distribui unora sau altora.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Descentralizarea și regionalizarea sunt procese care trebuie continuate și așezate pe baze sănătoase. Descentralizarea nu poate fi un proces efectuat într-o manieră superficială, ea trebuie să producă dezvoltare, echilibru între regiunile țării și să reprezinte unul dintre instrumentele prin care România să ajungă la nivelul de prosperitate al statelor occidentale.

Pe lângă descentralizare, reforma administrației publice este o altă temă importantă pentru dreapta. Dezbaterea despre reforma administrației publice nu este una centrată pe numărul de funcționari, așa cum, în mod fals, a fost concepută în trecut. Ideea directoare este de a stabili un raport optim între numărul funcționarilor publici și eficiență. Dreapta nu trebuie să cedeze presiunii populiste care discută despre salariile funcționarilor publici. Dreapta trebuie să susțină salarii onorabile pentru cei care aleg o funcție publică, dublată de cerințe de performanță. Principiul socialist „noi ne facem că vă plătim, voi vă faceți că munciți” nu are ce căuta într-o administrație modernă, eficientă și corectă.

Aceasta înseamnă o restructurare pe fond a administrației centrale, inclusiv o reducere semnificativă a numărului de personal, dar bazată pe o analiză de cost-eficiență. Ceea ce noi am reproșat guvernului Boc în 2010 a fost tăierea nediferențiată a salariilor. Scăderea cheltuielilor administrației se putea face și în altă manieră, mai inteligentă, nu tăind salarii și nu în mod nediferențiat.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Integritate, ordine, tradiție

Dreapta pe care o reprezentăm cuprinde și elemente de viziune conservatoare, care nu trebuie înțeleasă nicidecum ca blocare în trecut sau rezistență în fața schimbării și adaptării la noi realități, ci al păstrării unor valori care fac parte din moștenirea noastră, care dau identitate și coerență unei societăți. PNL a fost întotdeauna un partid cu viziune și deschidere, care a privit spre viitor, dar și-a construit acțiunea politică pe o tradiție de care suntem astăzi mândri.

La nivelul întregii societăți, se resimte astăzi lipsa de ordine autentică, nu în sens autoritarist, punitiv sau coercitiv, ci în sensul respectării regulilor principale și formale, al distribuției de roluri și al unei interacțiuni eficiente și constructive.

Integritatea ca principiu nu trebuie suprapusă cu forma sa legislativă privitoare la respectarea regimului incompatibilităților și conflictelor de interese. Aici vorbim despre un mod de acțiune și comportament mai larg, întemeiat pe respectarea regulilor și acordurilor legale, politice și sociale, pe acțiune în acord cu declarațiile și promisiunile făcute și pe eficiență.

Națiune civică

În Europa secolul XXI, în viziunea noastră, națiunea se definește prin cetățenii săi. Pentru PNL, națiunea este înțeleasă nu în sens etnic, ci în sens civic, al atașamentului față de o ordine constituțională, de valori și principii democratice. Cetățenia și nu etnicitatea reprezintă sursa apartenenței la o națiune. Această înțelegere nu exclude, ci completează atașamentul nostru față de tradiții, moșteniri culturale și istorice, care fac parte din ceea ce suntem noi ca națiune și popor. Dar a venit momentul să depășim granițe culturale și mentale.

Tentația de a folosi în scop electoral sentimentele naționale și patriotismul firesc al celor care aparțin unei națiuni, ca și încercările de a alimenta permanent sensibilități etnice, a făcut parte din arsenalul politic al multora în acești ultimi 20 de ani și este la fel de periculoasă ca și tentația populismului.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

2.3 Partidul Popular European – o opțiune prin care putem servi mai bine interesele României

În peisajul partidelor europene, Partidul Național Liberal a fost, până acum, mai degrabă atipic. Orientarea sa economică a fost întotdeauna mai pronunțat de dreapta, fapt ce l-ar fi apropiat mai degrabă de Partidul Popular European decât de Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa, în care se regăsesc partide majoritar de centru-stânga. De altfel, acest lucru a fost sesizat în trecut, înainte de a vorbi despre aderarea PNL la PPE și este, în general, un fapt cunoscut.

De asemenea, PNL a asumat în politica românească un alt rol decât au făcut-o alte partide cu titulatura de „liberal” în diferite state europene. PNL nu dorește să joace rolul de partid mic, „balama”, care își asigură accesul la guvernare prin înclinarea balanței de o parte sau de alta, un partid prins la mijloc între o stângă puternică și o dreaptă puternică, așa cum se întâmplă cu alte partide liberale. În schimb, PNL își asumă să fie el însuși dreapta și să guverneze ca principală forță politică. Depășirea mentalității de partid mic, care se adresează unei nișe de electorat și a cărui singură șansă de acces la guvernare este negocierea cu un partid mare este un salt major în istoria postcomunistă a PNL și rezultatul unei abordări inclusive, al deschiderii și creșterii adresabilității către un public mai larg, cu așteptări și valori tot din zona dreptei. În acest context, putem afirma că aderarea la PPE este un pas firesc și reprezintă oportunitatea pentru PNL de a juca un rol major și în Europa, prin apartenența la cea mai mare familie politică europeană.

Ipoteza aderării PNL la PPE nu este una nouă, ci datează de aproape un deceniu, ea neputându-se materializa pe fondul unor circumstanțe politice și al unor opțiuni personale. Trebuie să subliniem însă faptul că, în cadrul ALDE, PNL s-a bucurat de recunoaștere, de un tratament corect, de parteneriat și că păstrăm o considerație specială față de foștii noștri colegi. PNL s-a simțit în ALDE ca într-o familie politică, dovadă este susținerea permanentă a liderilor liberali europeni nu doar pentru noi ca partid, ci și pentru România, lucru pe care suntem datori să îl subliniem încă o dată.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

În afara argumentului doctrinar, există și unul de oportunitate, care ține de răspunsul la o întrebare pe care o considerăm fundamentală: Cum poate PNL servi mai bine intereselor României și cetățenilor săi în Europa? Dincolo de preferințe sau simpatii personale, de legături create în timp, este nevoie de o abordare rațională și pragmatică pentru a răspunde la o asemenea întrebare.

Or, în contextul unei crize prelungite, într-o Europă în care asistăm la ascensiunea forțelor extremiste sau anti-sistem și într-un context geopolitic sensibil și complicat, convingerea noastră este că putem reprezenta cel mai bine România din interiorul unui grup politic puternic, de care depinde destinul Europei. **Europarlamentarii liberali fac astăzi parte din cea de-a șasea delegație a celui mai puternic grup politic din Parlamentul European. Această poziționare ne oferă instrumentele și susținerea necesară pentru a promova măsuri la nivel european care îi vizează pe români, de a le reprezenta cu mai multă putere interesele în Europa și de a fi o voce în interiorul Parlamentului European.**

3. Proiectul dreptei pentru România

Partidul Național Liberal propune un set de idei și principii în jurul cărora să poată fi construit proiectul dreptei pentru România. Este un proiect de reconstrucție a economiei, a societății, dar și a locului României în Uniunea Europeană și în lume, cu alte cuvinte, un proiect de țară.

Proiectul dreptei înseamnă și un alt mod de exercitare a funcției prezidențiale, un alt mod de guvernare, o reformă profundă a economiei și societății românești.

3.1 Un alt mod de exercitare a funcției prezidențiale

În sistemul instituțional românesc, președintele are un rol important. Deși în jurul rolului președintelui a existat o dezbatere, inclusiv de natură constituțională, putem spune că opinia publică dorește ca președintele să rămână validat prin vot direct, să fie garant al

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

instituțiilor și mediator între forțele din societate. Ultimele două mandate au însemnat o transformare nu neapărat pozitivă a instituției prezidențiale, au dus la un anumit tip de „prezidențializare” a sistemului politic dincolo de prevederile strict constituționale. **Redefinirea rolului acestei instituții trebuie să înceapă cu viitorul mandat.**

Plec de la convingerea că Legea fundamentală este mai degrabă o viziune asupra organizării societății românești. Constituția a fost încălcată în ultimii ani mai degrabă în spiritul ei decât în litera ei, tocmai pentru că persoana care trebuia să întrunească toate calitățile Președintelui a eșuat în a le asuma. Sunt, de asemenea, de părere că cea mai importantă învățătură pe care ne-au oferit-o evenimentele din ultimul deceniu este că România are o Constituție, dar îi lipsește cu desăvârșire un Președinte vizionar care să facă funcțional statul.

Acesta este cel mai important atribut al Președintelui, în spiritul Constituției: Președintele arată calea în directă colaborare cu celelalte instituții ale statului, în spiritul valorilor constituționale ale democrației, statului de drept și pluralismului.

Un președinte echidistant, mediator și garant al funcționării eficiente a instituțiilor statului

România trebuie să aibă un președinte cu adevărat echidistant în raport cu jocul politic al partidelor. Șeful statului are obligația constituțională și morală de a trata toate forțele politice cu aceeași măsură și conform aceluiași reguli. Un asemenea președinte trebuie să știe când să asume o poziție puternică, fermă și răspicată în numele încrederii și legitimității cu care l-au investit cetățenii și în serviciul lor, dar și când să nu intervină în jocul politic.

Prima obligație a Președintelui este de a asigura funcționarea eficientă a instituțiilor statului. De ani buni, în ciuda procesului de integrare în Uniunea Europeană, instituțiile României par a fi blocate. Statul funcționează cu puțină sau fără eficiență și parcă tot mai costisitor. Schimbarea continuă a conducerilor de tot felul după criterii arbitrare, împărțirea și

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

reîmpărțirea perpetuă a autorității statului între clanuri politice și clientele rivale, încălcarea continuă a statutului funcționarului public, presiunile politice, absența colaborării și a dialogului au transformat statul într-un mecanism uriaș și inutil care acționează împotriva cetățeanului și contribuabilului care îl plătește. Președintele trebuie să fie cu adevărat garantul unui stat eficient, cu instituții funcționale, în care rolul lui nu este acela de a se pricepe la orice, ci de a-i pune la lucru pe cei cu competențele necesare în fiecare domeniu și de a respecta aceste competențe. Este un obiectiv dintre cele mai dificile și de durată, pentru că presupune reformarea statului ca atare, implicit a partidelor și a clasei politice. Dar Președintele nu va trebui să piardă nici o zi din mandatul său fără a lucra în acest orizont și fără a-și găsi peste tot - acolo unde ei există - aliați în vederea îndeplinirii acestui obiectiv.

Mult timp, dialogul politic și social în România a fost practic întrerupt sau doar mimat. **Un președinte mediator este neapărat necesar pentru reluarea dialogului real între principalii actori sociali:** guvern, opoziție, sindicate, patronate, asociații profesionale, ONG-uri. Acest dialog are nevoie de un mediator și doar Președintele poate fi un moderator eficient, atunci când respectă cu adevărat interesele diferite care acționează în societate, diversitatea opiniilor, identitatea specifică a fiecărui actor de pe scena publică.

Deschiderea spre un dialog autentic, comunicarea permanentă și transparentă și consultarea ca mod principal de comportament public și ca instrument în sprijinul luării deciziilor trebuie să devină repere în funcționarea instituțiilor, iar Președintele trebuie să fie primul care le asumă și le practică.

Un președinte model de comportament public. Redescoperirea sentimentului de mândrie națională

Președintele României își va putea îndeplini rolul de arbitru, mediator și garant numai dacă întregul său comportament public îl recomandă drept o instanță și îl instituie drept model. Președintele României trebuie să devină modelul necesar de comportament, de atitudine,

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

de limbaj, conform cu criteriile respectului pentru valorile fundamentale, solidarității cu toți cetățenii propriului său stat, toleranței față de diversitate. Așa-zisele rețete de succes promovate astăzi ostentativ în societatea românească, inclusiv în politică, sunt tot mai nocive și mai puțin legate de statutul unei țări cu aspirații de prosperitate, europenism și modernitate. Clientelismul, slugărnicia, nepotismul, dubla măsură, lipsa de responsabilitate, lipsa de respect față de legi, de tradiții autentice, de cuvântul dat, disprețul față de școală, de cultură, de valori spirituale au fost afișate multă vreme cu cinism și au contaminat imaginea publică despre viață, succes, carieră, familie. Primul om din stat, reprezentantul tuturor românilor, trebuie să pledeze teoretic și practic, prin fiecare gest al său, pentru o cultură a succesului bazată pe educație, muncă, talent și valori autentice.

Într-o Românie normală, Președintele ocrotește, conservă și, mai ales, cultivă valorile constitutive ale națiunii române, protejează valorile istoriei naționale și încurajează o cultură a libertății, a democrației și a statului de drept. De asemenea, șeful statului este persoana care apără și, mai ales, cultivă memoria națiunii române, făcând din acest lucru un fenomen de redescoperire a identității și de asigurare a consensului național. În jurul acestui proiect – cultivarea memoriei naționale – Președintele va supune consensului națiunii unul dintre cele mai importante proiecte ale sale: **redescoperirea sentimentului de mândrie națională.**

Susținerea statului de drept ne diferențiază de stânga politică

Tema independenței justiției ne diferențiază astăzi de stânga politică. În vreme ce stânga doar afirmă acest principiu, în schimb parlamentarii săi votează în mod constant și necondiționat pentru menținerea imunității celor urmăriți penal, dreapta trebuie să se poziționeze în mod clar în sensul susținerii demersurilor justiției. Statul de drept nu este o noțiune abstractă, ci una cât se poate de concretă. Atașamentul față de statul de drept trebuie scos din sfera declarațiilor politice și probat prin acțiuni concrete, printr-un anumit tip de comportament în raport cu instituțiile statului.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

În contextul anului 2014, tema statului de drept devine una esențială pentru configurarea scenei politice, iar viziunea și răspunsul la această temă vor polariza sistemul politic pentru viitoarele competiții electorale. Din perspectiva raportării de facto la statul de drept, scena politică poate fi descrisă astfel: pe de-o parte, cei care respectă principiile acestuia, cu o atenție specială asupra independenței justiției, pe de alta, cei care doar mimează respectul pentru justiție, cu care însă încearcă să interfereze politic, inclusiv prin promovarea de măsuri legislative. De fapt, această polarizare se suprapune peste cea fundamentală dreapta – stânga.

Tema statului de drept, înțelegând prin aceasta apărarea statului de drept, este și trebuie să fie în continuare clar asumată de dreapta. Acesta este instrumentul prin care noi, liberalii, împreună cu partenerii noștri de dreapta, considerăm că ne putem opune “baronizării” și feudalizării României pe care le reprezintă stânga.

Politic vorbind, misiunea președintelui va fi aceea de a oferi garanții pentru întărirea independenței și buna funcționare a justiției și de a susține elaborarea sau completarea cadrului legal în acest sens, pornind de la propunerile care vin din zona sistemului judiciar și a celor cu expertiză în domeniu. Fără a avea cu adevărat un stat de drept și domnia legii, nu putem avea democrație și nici separația puterilor în stat.

Până să putem discuta despre separația puterilor, mai avem încă de discutat despre conținutul efectiv al puterilor. Partidul Național Liberal s-a bătut întotdeauna cu sinceritate și cu fermitate pentru o justiție independentă, iar pentru aceasta este nevoie de o acuratețe profesională, morală și de voință deplină a corpului magistraților. Pe tema separației a existat multă retorică și prea puțin angajament real. Este suficient să privim raportarea la Parlament și modul în care au acționat diferite guvernări succesive, diminuând rolul acestuia prin abuzul de ordonanțe sau privindu-l ca pe o mașinărie de vot și nu ca pe un for de dezbateră și decizie.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Lipsa reală de angajament se poate vedea și dintr-o anumită abordare în ceea ce privește modificarea Constituției. În timp ce preocuparea noastră este întărirea separației puterilor ca principiu, miza pentru unii a fost impunerea prevederii ca partidul cel mai mare să desemneze primul-ministru. Prin ea însăși, această idee pornește de la premisa că voința unei majorități poate fi eludată. Viitorul președinte trebuie să vegheze la separarea puterilor în stat, nu să fie o sursă de denaturare a sensului ei.

Un președinte garant al marilor orientări de politică externă și de securitate

Viitorul președinte va trebui să fie garantul continuării marilor direcții de politică externă și de securitate a țării, care au reprezentat o veritabilă sursă de occidentalizare a României în ultimii 20 de ani. Aceasta trebuie consolidată prin aprofundarea parteneriatului strategic cu Statele Unite, prin creșterea rolului, a greutateii României în NATO și UE, prin eforturile de a întări, pe zona noastră, instituțiile cu semnificație de securitate națională, un buget mai consistent al apărării, o armată mai puternică, servicii speciale cât se poate de puternice, pe deplin scoase din jocul politic partizan. Eu îmi imaginez o Românie puternică prin modul în care este ea văzută de partenerii externi, o țară care știe ce vrea și poate ceea ce vrea, iar acest lucru se poate realiza în 10 ani.

Întărirea parteneriatului cu SUA

Dacă vorbim de politica externă și de securitatea națională, trebuie să remarcăm că România este astăzi într-o situație optimă. **Cred cu tărie că parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, alături de calitatea de membru al NATO și al Uniunii Europene, reprezintă pentru România elementul fundamental al politicii noastre externe și al strategiei de stat în domeniul securității.** Criza din Ucraina a generat o schimbare importantă în situația geopolitică a zonei. În contextul actual, când astfel de provocări în domeniul securității nu s-au mai înregistrat pe continent de la Războiul Rece, Estul Europei și România au nevoie de mesaje ferme din partea SUA care să reitereze menținerea garanțiilor de securitate pentru

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

aliații din această parte a Europei. Avem nevoie de această solidaritate, de prezența militară a Statelor Unite în zonă și ar fi de dorit ca și alte țări NATO din vestul Europei să manifeste o preocupare și o solidaritate similară. Trebuie să arătăm împreună că spiritul Articolului 5 al Tratatului Nord-Atlantic este la fel de puternic, că nimeni nu poate reînvia politica sferelor de influență sau redesena granițe.

Dimensiunea militară și politică a parteneriatului nostru strategic cu SUA este excelentă, iar dimensiunea economică trebuie să devină la fel de dinamică. Nu putem însă atinge acest obiectiv decât dacă România va avea un stat de drept puternic. Între mediul favorabil investițiilor și statul de drept este o legătură foarte strânsă. Este nevoie să avem instituții puternice care să lupte împotriva corupției, pentru a arăta investitorilor că statul de drept funcționează. Am văzut cu toții ce înseamnă un stat condus de oligarhie și corupție, iar situația din Ucraina arată cât de periculos este ca o țară să aibă mecanisme slabe ale statului de drept.

Securitatea energetică

Securitatea energetică este o componentă extrem de importantă a securității naționale. Trebuie să finalizăm procesul de evaluare a potențialului unor noi resurse în România, cele neconvenționale, pentru a vedea clar ce perspective avem, iar înainte de a se pune problema începerii exploatarei, care sunt cele mai sigure metode din punct de vedere tehnic, care pot îndeplini atât criteriul eficienței producției, cât și siguranței mediului. Cred că este necesar să implicăm mai mult comunitățile locale în acest proces de creștere a independenței energetice a țării noastre. Din acest motiv, cred că este necesară modificarea legislației pentru ca o parte din redevențele către bugetul central să fie reorientate către comunitățile locale și chiar către proprietarii terenurilor, așa cum se întâmplă în SUA. În acest fel, cetățenii, comunitățile locale vor beneficia de prosperitate și vor simți că sunt parteneri ai statului în acest proces.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Un rol mai important în NATO – creșterea bugetului destinat apărării

În ceea ce privește NATO, consider că trebuie să existe un echilibru între flancul nordic și cel sudic, în Estul Europei. Este importantă concentrarea de forțe în statele baltice sau Polonia, dar, în noul context, la fel de importantă este o creștere a prezenței militare în România și Bulgaria.

În actualele condiții geopolitice caracterizate prin apariția unei stări conflictuale în proximitatea României, **consider că este necesară majorarea bugetului pentru apărare încă din acest an.** În toate statele europene s-au înregistrat diminuări semnificative ale fondurilor pentru apărare, astfel că, în prezent, aproape 80% din efortul financiar al NATO se află în responsabilitatea SUA. Criza din Ucraina, care aduce conflictul la granițele de răsărit ale NATO și UE, trebuie să determine o schimbare de optică la nivelul Europei și să crească solidaritatea transatlantică.

Armata României are multe nevoi, ca urmare a subfinanțării din ultimii ani și, tocmai de aceea, în acest context regional dificil, trebuie să facem un efort, asumat de întreaga clasă politică, pentru a îmbunătăți înzestrarea militarilor noștri. Faptul că actualul buget alocat MApN ar putea crește de la 1,42 din PIB la circa 1,62 din PIB, adică de la 1,93 miliarde dolari la 2,15 miliarde dolari, este un lucru de apreciat. **Ținta întregii clase politice trebuie să fie, în opinia mea, asigurarea constantă a unei finanțări anuale de 2% din PIB.**

Ținând cont de aceste aspecte, la începutul lunii mai, Partidul Național Liberal a propus liderilor partidelor parlamentare de la putere și din opoziție încheierea unui acord care să precizeze sprijinul din partea tuturor forțelor politice pentru atingerea unui nivel de 2% din PIB pentru cheltuielile de Apărare. Considerăm că sumele suplimentare direcționate de la buget către MApN vor trebui folosite, în principal, pentru programele majore de înzestrare ale Armatei României. Totodată, PNL propune ca acest acord să prevadă explicit faptul că, în

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

următorii cinci ani, până la finele lui 2019, partidele semnatare se angajează să nu diminueze bugetul destinat Apărării, în timpul exercitării guvernării.

Majorarea bugetului pentru apărare va reprezenta și o oportunitate de parteneriat tehnologic între firmele românești din industria de apărare și companiile europene și americane, va însemna și noi locuri de muncă și poate întări și dimensiunea economică, nu doar cea militară, a parteneriatului strategic dintre România și SUA.

Solidaritatea cu Republica Moldova – o prioritate a politicii externe

România împarte cu Republica Moldova o istorie comună, o limbă comună, tradiții, cultură. Românii nu pot fi indiferenți la ceea ce se întâmplă peste Prut. Cred în proiectul european al Republicii Moldova și în faptul că putem avea un viitor comun în Uniunea Europeană.

Odată cu semnarea acordurilor de asociere și de liber schimb cu Uniunea Europeană, Republica Moldova intră într-o fază istorică, dar, în același timp, și extrem de dificilă a evoluției sale. România trebuie să fie alături de Republica Moldova într-un proces accelerat de aderare a acestui stat la Uniunea Europeană. Este nevoie, în acest sens, de o concertare a eforturilor tuturor instituțiilor guvernamentale românești, de un transfer de expertiză către factorii similari din Republica Moldova. Integrarea este un proces complex, iar România are experiența necesară pentru a oferi asistență.

Srijinul acordat Republicii Moldova nu se rezumă doar la cel instituțional. Este vorba despre o adâncire a cooperării pe toate planurile, a relațiilor economice, a dialogului cultural și politic între comunitățile locale. De asemenea, trebuie să sprijinim proiectele care contribuie la creșterea independenței energetice a Republicii Moldova, pentru ca această țară să își ia singură deciziile.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Președintele României poate fi un veritabil factor integrator al acestui demers național de solidaritate cu Republica Moldova.

România, o voce activă în Uniunea Europeană

România a încheiat primul său ciclu în calitate de membru al Uniunii Europene. Pot aprecia că această etapă nu a fost fructificată la maximum de țara noastră, nici sub aspectul influenței pe care trebuia să o aibă ca al șaptelea stat membru ca mărime al UE, nici sub aspectul atragerii de fonduri europene ca vector de modernizare a țării.

Bilanțul ultimilor ani este preponderent negativ, el putând fi justificat doar prin declanșarea crizei economice și prin slăbirea solidarității europene pe care această criză a determinat-o. Nimic nu scuză însă faptul că România nu a avut, după momentul integrării, un proiect de țară în interiorul Uniunii Europene.

Un ciclu politic de 10 ani va trebui să însemne și redefinirea rolului pe care dorim să îl jucăm în interiorul Uniunii Europene, redefinirea priorităților noastre în ceea ce privește finanțările, atragerea de fonduri și relații intracomunitare. Uniunea Europeană se află, ea însăși, într-un proces de redefinire și nu putem permite ca vocea și prioritățile României să lipsească din acest proces.

România trebuie să își propună să joace un rol activ atât în ceea ce privește procesul de decizie, cât și temele mari de dezbatere care stau pe agenda UE. Îmi doresc ca țara noastră să fie un membru respectat al Uniunii Europene, un partener care își onorează angajamentele, dar știe să își negocieze condițiile. Cu alte cuvinte, consider că România trebuie să fie un membru cu personalitate al Uniunii Europene, ceea ce înseamnă abandonarea unui anumit tip de mimetism care a caracterizat atitudinea noastră în raport cu marile teme ale dezbaterii.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Ca lider politic, susțin proiectul unei Europe unite, cu instituții puternice, cu o bună coordonare a politicilor în toate domeniile de activitate. Cred că proiectul european avantajează în acest moment România, putând fi un puternic vector de modernizare a societății noastre.

România trebuie să sprijine procesele de consolidare și adâncire a integrării europene. Nu Europa cu două viteze, nu departajarea internă între state mai puternice și state mai slabe reprezintă soluția la problemele crizei, ci adâncirea proceselor integraționiste, întărirea rolului instituțiilor europene, paralel cu consolidarea legitimității democratice a acestora.

Obligația statului român de a sprijini românii din diaspora

Statul român are obligația constituțională de a sprijini atât minoritățile românești din alte state, cât și pe cetățenii români care lucrează și trăiesc temporar pe teritoriul altor țări.

În raport cu minoritățile românești, România trebuie să aibă o politică mai viguroasă și mai activă, desigur, în respectul relațiilor bilaterale cu statele pe teritoriul cărora trăiesc români. Vom încuraja reprezentarea politică a minorităților românești, afirmarea identității lor lingvistice și culturale.

Pe de altă parte, în ultimii ani, a apărut o temă nouă: cea legată de statutul și drepturile cetățenilor români care lucrează în străinătate. Vocea României trebuie să se audă cu putere în instituțiile europene, în aplicarea principiului liberei circulații a forței de muncă. Instituțiile europene și relațiile bilaterale între România și statele în care muncesc concetățenii noștri reprezintă cadrul de protecție a drepturilor acestora. Trebuie susținute asociațiile românilor din străinătate, care pot reprezenta cel mai bine interesele acestora în raport cu statele gazda. Dar este esențială depolitizarea și finanțarea lor semnificativă.

Așa cum am expus anterior, din punctul meu de vedere, un alt mod de exercitare a funcției prezidențiale se construiește pe câteva direcții majore: un președinte echidistant, mediator și

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

garant al funcționării eficiente a instituțiilor statului, un președinte model de comportament public, susținerea statului de drept ca element de diferențiere față de stânga și un președinte garant al marilor orientări de politică externă și de securitate. **Toate acestea, alături de dimensiunea economică, alcătuiesc repere esențiale ale occidentalizării profunde a României.**

În acest amplu demers de occidentalizare, aliații principali ai președintelui trebuie să fie cetățenii. Viitorul președinte trebuie să fie atent la opinia publică și exigențele societății în raport cu clasa politică. Președintele își poate îndeplini misiunea doar dacă exprimă și folosește presiunea publică fără a deveni un demagog populist de tip „plebiscitar” și dacă reușește să impulsioneze și să coordoneze demersul reformator al unor oameni din interiorul clasei politice fără a construi un partid „prezidențial”.

3.2 Guvernarea de dreapta - Economia liberală. Prin noi înșine

Orice viziune de guvernare trebuie să înceapă de la zona cea mai concretă și cu cel mai mare impact asupra societății și asupra individului, și anume economia. Nu putem construi un proiect de țară cu adevărat fără a răspunde la întrebarea “Cum vrem să arate economia românească peste 10 ani și care este viitorul fiecărui cetățean, cum vrem să arate viața lui de zi cu zi și cum facem ca nivelul său de trai să fie cât mai aproape de cel occidental?”.

Am pornit în elaborarea proiectului pentru România de la definirea unor direcții economice pe care noi, liberalii, le considerăm benefice pentru țara noastră.

Timp de peste 20 de ani, politica economică a României a fost dominată de teama de schimbare. Cu excepția adoptării cotei unice în anul 2004, guvernele care s-au succedat nu au avut curajul implementării unor măsuri sistemice, care să genereze reacții profunde în economie, preferând soluții reparatorii și ajustări graduale. Efectele pozitive generate de cota unică au fost, în timp, atenuate de alte politici, iar multe dintre măsurile luate de-a lungul timpului au păstrat doar aparența schimbării, fără să aibă cu adevărat un impact pozitiv în economie.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Politica pașilor mărunți este incapabilă să crească economia astfel încât românii să ajungă mai aproape și mai repede la standardul de bunăstare din țările dezvoltate ale Uniunii Europene. În anul 2014, România se află în fața unei opțiuni decisive: fie continuă politicile graduale, minimale, care o vor ține pe linia de plutire, dar o condamnă să rămână la periferia Europei; fie asumă o viziune curajoasă și are un cuvânt de spus în politica europeană.

De aceea, **Partidul Național Liberal propune societății românești proiectul unei economii liberale**. Economia liberală este centrată pe individ, pe încurajarea inițiativei, a zonei dinamice a societății, a mediului de afaceri capabil să producă locuri de muncă și să genereze investiții și care, în același timp, recunoaște necesitatea unor sisteme publice solide și performante în interesul cetățenilor.

Modernizarea României “prin noi înșine”

După aproape douăzeci și cinci de ani de tranziție, România prezintă încă deficite majore de competitivitate în raport cu economiile dezvoltate din UE. Parcă dintotdeauna, economia românească aproape că este construită prin și în jurul bugetului statului. Totodată, în ciuda aderării europene, România nu pare să fi făcut încă saltul definitiv la principiile unei economii de piață moderne, care să aducă românilor prosperitatea și viața demnă mult așteptată.

România se află, în prezent, în fața unei opțiuni fundamentale pentru șansele sale de dezvoltare. Într-un context dominat încă de cercul vicios al crizelor economice și sociale, marcat de incertitudini și dezechilibre, **modernizarea României necesită** nu doar pași imediați, de politică economică și reformă instituțională, ci construirea unui **nou model de dezvoltare economică**, unul circumscris prezentului, prin prisma propriilor atuuri și oportunități.

Modernizarea României nu poate fi decât rezultatul unui **model liberal de dezvoltare**, ancorat puternic în instituțiile economiei de piață și bazat pe surse sustenabile de progres economic, cele care aduc valoare adăugată, dezvoltă și valorifică oportunități și avantaje

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

competitive pentru țară.

Pentru ca România să renască, trebuie să renască ierarhia valorilor și munca productivă. Trebuie să răsplătim munca și eficiența acesteia și să stopăm risipa banilor publici cu proiecte și măsuri populiste. În economia de piață, să trăiești bine înseamnă, înainte de toate, să muncești bine. Trebuie să înțelegem această idee simplă, căci numai astfel vom reface șansele dezvoltării economice ale României.

Liberalismul economic: principii fundamentale

Prosperitatea nu poate fi, în esență, decât marca liberalismului și a economiei de piață. Un sfert de veac de tranziție a lăsat în urmă socialismul, și tot în urmă trebuie să rămână și defectele sale economice și morale. Astăzi, șansa unei modernități europene pentru România nu poate fi alta decât liberalismul. În acest sens, în viziunea economică liberală, modernizarea României se bazează pe cinci dimensiuni fundamentale:

- 1. Garantarea proprietății**, deoarece dreptul de proprietate este instituția vitală a libertății individuale și a economiei de piață, atunci când proprietatea este obținută legitim și prin respectarea legii;
- 2. Libertate economică, inițiativă privată și competiție corectă**, care sunt cele mai eficiente mijloace de creare durabilă a prosperității, prin antreprenariat și muncă productivă, nu prin captivitatea statului asistențial;
- 3. Industrie competitivă și agricultură modernă**, care să creeze valoare adăugată și să deschidă noi oportunități de business, pentru ca românii să aibă locuri de muncă productive, stabile și bine plătite;
- 4. Protejarea avuției naționale**, prin valorificarea inteligentă a potențialului de resurse naturale al României;
- 5. Politici și sisteme publice sustenabile**, pentru acces liber și egal la educație, sănătate, pentru a oferi românilor bunăstare și viață demnă.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Principiul esențial al viziunii economice liberale poate fi rezumat scurt și clar: stimulentele contează. Din punct de vedere fiscal, în România trebuie stimulate munca, sporirea productivității și investițiile competitive. România nu-și mai poate permite să întrețină – financiar și instituțional – ineficiența.

Prioritatea modelului liberal de dezvoltare trebuie să fie **stimularea performanței economice**, fie că este vorba de business sau activitate salarială, fie că este vorba de industrie sau agricultură. Știm sigur, de ani buni, că românii și economia așteaptă de la stat un semnal pozitiv, unul în favoarea performanței economice, a inițiativei private, a unei dezvoltării competitive și durabile.

Obiective principale ale construcției economiei liberale

Dezvoltarea clasei de mijloc, care să reprezinte peste 50% din populația României, va însemna: creșterea generală a nivelului de trai, mai multe locuri de muncă, mai multe investiții, mai multe întreprinderi private, dar și reducerea inechităților sociale.

Restrângerea clasei de mijloc până aproape de dispariție a fost unul dintre cele mai devastatoare efecte ale crizei. În timp ce, în economiile occidentale, clasa de mijloc are o pondere importantă (de exemplu peste 50% în Germania), doar cca 10% dintre români aparțin acesteia. Pe de altă parte, noile economii emergente se remarcă astăzi tocmai prin creșterea semnificativă a clasei de mijloc. Pentru a construi o clasă de mijloc puternică, este nevoie de stimularea antreprenoriatului și muncii productive, care, la rândul lor, implică încurajarea predilectă a întreprinderilor mici și mijlocii. Aceasta este cea mai fertilă zonă a economiei care poate genera locuri de muncă.

Clasa de mijloc nu înseamnă doar mediul privat, ci și profesori, medici, avocați, oameni care lucrează în administrație, în general oameni care pot și vor să își câștige un nivel de viață decent prin munca proprie. Dar, pentru acest lucru, este nevoie ca statul să creeze un cadru fiscal și de competitivitate care să le permită valorificarea muncii și inițiativei lor.

O clasă de mijloc puternică este reflecția unei viziuni liberale asupra societății, dar, în același timp, are ca efect reducerea dezechilibrelor sociale. Cu cât mai puternică și mai extinsă este

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

clasa de mijloc, cu atât inechitățile și diferențele sociale sunt mai mici și cu atât șansa ieșirii din sărăcie a categoriilor vulnerabile este mai mare.

O economie competitivă și o societate dezvoltată, care va avea ca expresie urcarea de către România cu măcar 20 de poziții în clasamentul global al competitivității (World Economic Forum Global Competitiveness Index).

România se află în momentul de față pe locul 76 în clasamentul global al competitivității, realizat anual de World Economic Forum. Acesta măsoară cât de competitivă este o țară pe baza evaluării a 12 piloni care descriu în ansamblu funcționarea economiei și societății: de la instituții la inovație, de la mediul macroeconomic și până la eficiența pieței muncii. Fiscalitatea, de-birocratizarea și lupta împotriva corupției sunt axe principale de concentrare pentru îmbunătățirea cadrului competitiv.

Un aspect esențial în creșterea competitivității României îl va constitui reindustrializarea pe baze private și capitalizarea întreprinzătorilor autohtoni. Acestea constituie răspunsul și soluția PNL pentru dezvoltarea durabilă a României, pentru dezvoltarea mediului de afaceri și sporirea bunăstării populației.

Statul liberal - statul subordonat cetățenilor, nu cetățenii subordonați statului

În economie, statul liberal este cel care guvernează prin politici pentru bunăstarea tuturor, nu selectiv sau cu precădere pentru birocrăția statală ori pentru diverse grupuri de interese, care "căpușează" statul pentru a captura decizia publică.

A face guvernare liberală înseamnă a nu face discriminare, prin politici care dau avantaje unora și dezavantaje altora, taxe pentru anumite grupuri de persoane și subvenții pentru altele. Adevărații liberali sunt cei care doresc **politici și libertăți universale, tratament egal, stimulente și constrângeri egale pentru toți**, așa cum universale sunt și drepturile omului.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

În ciuda aparențelor, **politica de stânga este o politică a privilegiilor și a discriminării**: într-un fel îi tratează pe salariați, altfel pe patroni, într-un fel pe oamenii de afaceri autohtoni, altfel pe cei străini, într-un fel pe cei mai nevoiași și altfel pe cei mai puțin nevoiași. Prin politici selective și redistribuirea averii, **stânga politică susține, de fapt, egalitarismul și nu egalitatea (de șanse)**.

Așa cum, în economia de piață, întreprinzătorii sunt în slujba consumatorilor produselor lor, tot așa, într-o democrație respectabilă, politicienii și organismele statului trebuie să lucreze în slujba cetățenilor, pentru binele acestora. În acest sens, **statul liberal este cel care se așează pe sine la dispoziția oamenilor, nu cel care guvernează pentru ca oamenii să fie la dispoziția sa**.

PNL consideră fundamental obiectivul de regândire a rolului statului în economie. „Statul jucător” trebuie să devină „statul arbitru” al economiei de piață. Este indispensabilă, în același timp, întărirea rolului statului de garant al drepturilor constituționale, al echității și al bunei funcționări a economiei de piață.

Pilonii modelului liberal de dezvoltare

În viziunea PNL, obiectivul strategic al politicilor fiscale vizează transformarea României într-un mediu economic și mai atractiv din punct de vedere fiscal în Uniunea Europeană. Aceasta este singura cale prin care putem accelera acumularea de capital, creșterea investițiilor, crearea de noi locuri de muncă și ridicarea nivelului de trai al românilor.

Competitivitate fiscală: stimulăm investițiile și munca

Mediul de afaceri încă resimte povara crizei și a fragilității instituționale, iar performanțele economice nu sunt lipsite de riscul volatilității. În ciuda unei creșteri economice record în 2013, activitatea investițională s-a situat mult sub așteptări: formarea brută de capital fix a scăzut cu 3,3%, după ce în anii anteriori înregistrase o tendință de relansare. O atare evoluție este determinată atât de **incertitudinile resimțite de investitori**, precum și de o

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

contribuție scăzută a investițiilor publice.

Prin cota unică de impozitare de 16%, România beneficiază de competitivitate fiscală în raport cu multe din țările UE. În schimb, așa cum arată studiile de specialitate și evaluările venite chiar din sfera mediului de afaceri, impozitarea muncii este cea mai importantă povară cu care se confruntă întreprinzătorii, iar TVA este cel mai serios obstacol în calea stimulării consumului.

În România, salariile sunt mici, în timp ce costurile cu forța de muncă sunt mari. Acesta este paradoxul unei poveri fiscale sufocante asupra muncii. De aici și apetența anemică a întreprinzătorilor de a crea locuri de muncă, de a angaja forță de muncă "la vedere", fără a face apel la debușeu – uneori salvator - al muncii la negru.

În prezent, în **România, povara fiscală asupra muncii este 44,5%** (ca procent din costul total al forței de muncă). Comparativ, tratamentul fiscal al muncii este mult mai prietenos în majoritatea țărilor UE. **În privința impozitării asupra muncii, România se află pe locul 7 în UE.** Chiar și în țările nordice ale UE, recunoscute printr-un profil fiscal expansionist, impozitarea muncii este mai favorabilă. Este limpede că, pentru o economie emergentă precum cea a României, o impozitare a muncii atât de ridicată este un grav dezavantaj competitiv.

De asemenea, în același context fiscal-bugetar, Partidul Național Liberal consideră că **politica fiscală trebuie să conducă politica bugetară, nu invers.** În acest sens, responsabilitatea Guvernului este să adapteze cadrul bugetar la nevoile economiei și ale cetățenilor, nu să își ascundă prioritățile și intențiile fiscale în formule fără orizont – „în măsura în care cadrul fiscal-bugetar va permite”.

Ca adevărați liberali, nu vom gândi politica fiscală din perspectiva maximizării încasărilor la bugetul de stat. „Agenda liberală” în plan fiscal trebuie să vizeze tocmai susținerea capitalizării economiei românești, iar acest obiectiv poate fi atins numai printr-o impozitare prietenoasă și prin măsuri curajoase de **simplificare fiscală și administrativă.**

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Predictibilitate și disciplină financiară: reguli bune, pe termen lung

PNL vrea ca România să fie o țară deschisă și primitoare investițiilor, ceea ce reclamă mai multă transparență în luarea deciziilor, mai puține ordonanțe de urgență, mai multe consultări cu mediul de afaceri atunci când se iau măsuri care interesează companiile române și străine. În esență, investitorii cer predictibilitate, iar noi considerăm că este o solicitare legitimă.

Deși, actualmente, tabloul macroeconomic arată bine, economia reală este încă suferindă. Activitatea investițională a regresat, predictibilitatea în cadrul mediului de afaceri a rămas doar o utopie – dacă ne uităm la modificările fiscale din ultima perioadă, inclusiv reducerea C.A.S., cu date certe și reveniri de termene, reformele structurale încă nu au realizări notabile, iar în sectorul întreprinderilor de stat s-a amânat sistematic imperativul restructurării. Anii 2012 și 2013 sunt două exemple concomitente de privatizări strategice eșuate care au alterat semnalele transmise investitorilor străini.

În absența reformelor structurale, cele menite să instituie **raționalitate și disciplină financiară, în principal în sectorul companiilor de stat**, stabilitatea macroeconomică se va dovedi fragilă și se va deprecia cu ușurință. Recent, *The Europe 2020 Competitiveness Report* întocmit de Forumul Economic Mondial arată că România ocupă ultimul loc din UE în clasamentul competitivității, din perspectiva Țintelor Strategiei 2020 a CE.

Eliminarea barierelor în dezvoltarea unei piețe de capital puternice

Suntem ferm convinși că trebuie să înlăturăm barierele care împiedică evoluția normală a pieței de capital în România, care rămâne una dintre cele mai mici în Europa. Există o concurență acerbă pentru investiții, iar noi trebuie să îmbunătățim radical modul de funcționare al pieței de capital pentru a fi competitivi, pentru că scopul trebuie să fie reclasificarea pieței de capital din România de la piață de frontieră la piață emergentă, ce ar determina un avantaj evident pentru țara noastră în această cursă pentru atragerea de noi investiții

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

Trebuie încurajat accesul la piața locală al investitorilor, reevaluată legislația în ceea ce privește conformitatea fiscală a investitorilor, pentru că un număr semnificativ de investitori au decis să nu investească în România când au descoperit procedurile lungi, complicate și costisitoare de conformitate fiscală. Un alt element inhibitor pentru dezvoltarea unei piețe de capital este nerespectarea drepturilor corporative ale investitorilor, deși participarea și votul investitorilor în Adunările Generale ale Acționarilor ar trebui să fie foarte simple. La toate acestea se adaugă lipsa unei proceduri de plată a dividendelor către investitori aliniată la standardele internaționale, costul excesiv al participării la piață, accesul la piață fiind foarte scump și descurajând investitorii și intermediarii să tranzacționeze în România.

Alte bariere care trebuie eliminate sunt problemele fiscale care afectează negativ valoarea tranzacțiilor pe piața de capital, având ca rezultat venituri reduse către bugetul de stat sau regimul juridic învechit și inflexibil pe care îl are emisiunea de obligațiuni.

Calitatea instituțională a mediului de afaceri

În același timp, **corupția și calitatea instituțională deficitară a mediului de afaceri sunt, în continuare, surse majore de non-performanță**, după cum arată și cele mai recente clasamente internaționale.

În ecuația competitivității și în condiții de predictibilitate, funcționarea mediului de afaceri este grevată de numeroși factori instituționali și administrativi: birocrația, corupția, ușurința de a iniția sau a încheia o afacere, reglementările fiscale și economice. În privința calității instituționale, mediul de afaceri din România comportă încă decalaje majore față de țările dezvoltate ale UE, în special în privința a trei factori: protejarea proprietății, corupția și plata impozitelor.

KLAUS IOHANNIS

Pentru un deceniu de liberalism, prosperitate și stat de drept

După cicluri întregi de declarații reformiste, **România este încă o campioană europeană în ceea ce privește birocrăția** și costurile cu actele, autorizațiile și documentele administrative. Totodată, România se află la sfârșitul clasamentului mondial al reglementării economice realizat de Banca Mondială, la capitole precum înregistrarea proprietății, plata impozitelor și reglementările în domeniul afacerilor.

Tocmai de aceea **trebuie să înceteze obiceiul nefast al statului român de a întreține pelerinajul investitorilor și contribuabililor pe la ghișee**. Numai prin eliminarea acestei boli birocratice vom arăta respect față de cetățean și vom crește atractivitatea mediului de afaceri și oportunitățile de dezvoltare.

Pentru susținerea mediului de afaceri, PNL a propus deja o serie de stimulente fiscale în plan investițional, precum și măsuri legislative menite să susțină competitivitatea afacerilor în România: legislație stimulative și clară, mai multă libertate economică, mai puțină birocrăție și mai mult respect - fiscal și administrativ - față de contribuabili, salariați și oameni de afaceri.

Miza imediată a drepteii pentru România este de a câștiga alegerile prezidențiale din toamna anului 2014, ca premisă pentru o guvernare a drepteii începând cel târziu din 2016.

Însă această miză trece dincolo de succesul electoral. Ea înseamnă inaugurarea unui ciclu de cel puțin două mandate prezidențiale și guvernamentale, un ciclu de 10 ani care să transforme profund România într-o țară cu o economie liberală și prosperă, într-un stat respectat, cu un rol european și regional important.

Din acest punct de vedere, sunt importante atât câștigarea alegerilor prezidențiale, cât și alcătuirea unei guvernări omogene din punct de vedere ideologic, o guvernare a drepteii care să schimbe fundamental modul de funcționare a economiei și instituțiilor în general.

PNL

ADRESĂ: Bd. Aviatorilor nr. 86,
Sector 1, București
TELEFON: 021/2310795
FAX: 021/2310796
www.pnl.ro